

MISIUNEA PAROHIEI PRIN ACTIVITĂȚI SOCIAL-FILANTROPICE ȘI EDUCAȚIONALE

† Emilian Lovișteanul
Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Râmnicului

Résumé

Nous nous proposons de réfléchir dans le présent travail sur les principales activités sociales-philanthropiques et éducationnelles que le prêtre de paroisse peut et doit développer auprès de ses paroissiens, dans le but de les aider à se préparer, tout le long de leur vie terrestre, pour la vie céleste dans le Royaume des cieux. Nous étudions ainsi l'œuvre pratique et missionnaire de l'Église accomplie par l'intermédiaire de la paroisse, du prêtre-recteur et des fidèles-paroissiens. De nos jours plus que jamais, dans une société roumaine soumise à des changements sociaux profonds, à travers le ministère du prêtre, la paroisse est appelée à amener de la lumière, de la charité et de l'espoir aux fidèles, afin de donner un sens à leur vie terrestre. Nous mettons en évidence dans ce travail les principales méthodes et les divers moyens que le prêtre peut et doit déployer dans sa mission pour bien accomplir ces buts, afin de prolonger la célébration de la Liturgie Eucharistique en dehors des murs de son église, au milieu du troupeau que le Christ lui a confié lors de son ordination sacerdotale.

Mots-clés: paroisse, activités sociales-philanthropiques, mission pastorale, activités éducationnelles, prêtre, fidèles, assistance religieuse.

Introducere

Parohia, ca și lumea întreagă, este loc de mărturisire a Evangheliei de către clerici și credincioși, tot timpul și cu toată ființa, cu credință puternică și dragoste nefățarnică. „Nici un om care mărturisește credința nu păcătuiește și nici cel care are dragoste nu urăște. «Se cunoaște pomul după roada lui» (Matei 12, 33); tot așa cei care mărturisesc că sunt ai lui Hristos se vor arăta prin cele ce fac. Că acum nu-i vorba de o simplă mărturisire a credinței, ci de a fi găsit până la sfârșit cu credință puternică”¹, scrie Sfântul Ignatie Teoforul.

¹ *Scrierile Părinților Apostolici*, traducere, note și indici de Pr. dr. Dumitru Fe-cioru, EIBMBOR, București, 1995, p. 194.

Dacă suntem uniți cu Hristos și dacă ne susținem unii pe alții prin rugăciune și fapte bune, suntem puternici în fața ispitelor, păcatelor și prigonirilor. Unitatea credincioșilor dintr-o parohie și solidaritatea lor sunt activate de prezența harului Duhului Sfânt lucrător: „Sunteți, așadar, cu toții și tovarăși de drum, și purtători de Dumnezeu, și purtători de temple, și purtători de Hristos, și purtători de cele Sfinte, în toate împodobiiți cu poruncile lui Iisus Hristos”², arată Sfântul Ignatie. Îndemnurile sale sunt atât de vii și actuale, încât nu putem să nu le dăm glas acum când suntem mult dezbinați, învrăjbiți, indiferenți și răutăcioși unii față de alții: „Fiecare dintre voi, deci, să fiți un cor; și în armonia înțelegerii dintre voi, luând în unire melodia lui Dumnezeu, să cântați prin Iisus Hristos, cu un glas al Tatălui, ca să vă audă și să vă cunoască prin faptele bune pe care le faceți, că sunteți mădulare ale Fiului Său. Vă este, dar, de folos să fiți într-o unire fără prihană, pentru ca să aveți pururea parte și de Dumnezeu”³, le spunea efesenilor.

Biserica creștină a adus creștinilor eliberarea de moarte și darul vieții veșnice, după făgăduința Mântuitorului Iisus Hristos: „Că aceasta este voia Tatălui Meu, ca oricine vede pe Fiul și crede în El, să aibă viață veșnică și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi” (Ioan 6, 40).

Comuniunea înseamnă dragoste împărtășită, comunicare și nu singurătate. De aceea Dumnezeu l-a creat pe om, bărbat și femeie, pentru că „nu e bine să fie omul singur; Să-i facem ajutor potrivit pentru el” (Facere 2, 18).

Transferată în Parohie, comuniunea înseamnă familie creștină mărturisitoare a credinței în Hristos. Dintru început, după modelul arătat de Mântuitorul Iisus Hristos, Biserica s-a preocupat și de activitățile filantropice, educaționale și culturale. După Sfânta Liturghie, urma transpunerea în fapte a învățaturii Evangheliei (*cf.* Matei 25, 31-46), pentru că iubirea față de oamenii săraci și bolnavi înseamnă dragostea arătată lui Hristos. Faptele bune săvârșite în folosul creștinilor reprezintă o mărturisire a iubirii lui Dumnezeu care lucrează prin oameni: „Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri (Matei 10, 32).

² *Ibidem*, p. 192.

³ *Ibidem*, p. 190.

În „Anul omagial al misiunii parohiei și mănăstirii azi”, dorim să evidențiem lucrarea practică și mărturisitoare a Bisericii prin parohie cu privire la activitățile filantropice și educaționale.

1. Misiunea parohiei prin activități social-filantropice

Biserica este spital în care oamenii sunt vindecați, și nu tribunal de judecată, spune Sfântul Ioan Gură de Aur, privind la modelul de slujire al oamenilor, care este Mântuitorul Iisus Hristos: „După cum Fiul Omului n-a venit să I se slujească, ci ca să slujească El și să-Și dea sufletul răscumpărare pentru mulți” (Matei 20, 28); (a se vedea vindecarea slăbănogului din Capernaum, Matei 9, 1-8, și alte vindecări).

Desigur că Biserica slujește lumea (pe om), dar nu trebuie să devină sclava ei, să fie folosită și dominată de lume. Există deja o tradiție filantropică a Bisericii, din care fiecare eparhie și parohie se poate inspira, continuând grija și acțiunile de alinare a suferințelor sufletești și fizice ale oamenilor. În fiecare parohie sunt bătrâni, bolnavi, săraci, copiii orfani și persoane defavorizate. Hristos Dumnezeu este prezent în fiecare persoană botezată și fiecare om poartă chipul Lui. De aceea porunca iubirii față de aproapele, „Poruncă nouă vă dau vouă: să vă iubiți unul pe altul. Precum Eu v-am iubit pe voi, așa și voi să vă iubiți unul pe altul” (Ioan 13, 34), înseamnă de fapt slujirea lui Hristos (*cf.* Matei 25, 31-46). El ne îndeamnă să fim milostivi: „Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv” (Luca 6, 36), într-o lume din ce în ce mai egoistă, indiferentă și insensibilă la suferințele umane.

Pe lângă instituțiile laice preocupate și ele de activități social-filantropice, Biserica a întemeiat așezăminte filantropice și medicale, de felurite tipuri: bolnițe, spitale, azile, centre de asistență pentru copii și bătrâni, cantine sociale etc.

Țara noastră a cunoscut perioade istorice prielnice în care Biserica s-a implicat în multe activități social-filantropice. Până în secolul al XVII-lea, majoritatea activităților social-filantropice erau susținute de Biserică, prin mănăstiri. După secularizarea averilor mănăstirești din timpul lui Alexandru Ioan Cuza (1864), aceste acțiuni susținute de Biserică s-au împușinat din cauza lipsei suportului material.

După Unirea Principatelor Române și secularizarea averilor bisericesti, în eparhiile Bisericii noastre s-au organizat societăți sau

asociații social-filantropice, cum ar fi: Societatea clerului român *Binefacerea* (1882), la Iași; *Sfânta Cruce* (1901); *Mântuitorul Hristos* (1909), transformată în *Ocrotirea* (1910), la Galați și Iași; *Solidaritatea*, la Galați, *Harul*, la Roman; *Sprîjinul*, la București; apoi în timpul Primului Război Mondial a fost organizată *Societatea Orfanilor de Război* (1917); Societatea *Pâinea Săracilor*, și, mai târziu, Societatea *Caritatea creștină* (1936); iar în timpul celui de-al Doilea Război Mondial au fost organizate Societatea *Sprîjinul Orbilor* din România (1939) și *Fondul milelor* (1940) la Iași⁴. Cele mai multe activități ale acestor asociații sau societăți au fost susținute de parohii.

Parohiile și mănăstirile au conlucrat cu Societatea *Crucea Roșie*, cu școlile și spitalele, pentru a acorda asistență social-filantropică orfanilor, studenților, săracilor, bolnavilor din spitale și celor care sufereau de foame și lipsuri. Salvarea vieților umane era prioritatea Bisericii și preocuparea clerului⁵.

Astfel, după Primul Război Mondial și Unirea din 1918, Biserica noastră a încercat și a reușit să dezvolte activitățile sociale, încât la începutul anului 1936, din 521 de unități de asistență socială, 50 erau unități de stat și 471 de asociații funcționau în cadrul Bisericii⁶.

Se știa că parohiile au o tradiție în desfășurarea activităților social-filantropice, astfel încât, atunci când timpul a fost prielnic, ele au fost dezvoltate.

În perioada interbelică, strălucitul Episcop al Râmnicului Vartolomeu Stănescu (1921-1938), cu studii de sociologie și drept la Sorbona, a inițiat organizarea „Societății evanghelice”, cu scopul de a susține activitățile educaționale, culturale și social-filantropice ale eparhiei pe care o păstorea⁷.

⁴ Arhim. lect. dr. Emilian Nica, *Aduceți-vă aminte de înaintașii voștri. Arhiepiscopia Iașilor între anii 1900-1948*, Editura Doxologia, Iași, 2009, pp. 300-313.

⁵ *Ibidem*, pp. 318-319.

⁶ Florica Mănoiu, Viorica Epureanu, *Asistența socială în România*, Editura ALL, București, 1996, pp. 10-13.

⁷ ȚEmilian Lovișteanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Râmnicului, *Cuvânt înainte*, la ȚVartolomeu Stănescu, Episcopul Râmnicului, *Femeia în Biserică, familie și societate*, prima ediție a apărut în anul 1934 sub titlul *Femeia ca factor social*, ediție îngrijită de ȚEmilian Lovișteanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Râmnicului, Editura Sfântul Antim Ivireanul, Râmnicu Vâlcea, 2011, p. 9.

La nivelul tuturor parohiilor din Oltenia, femeile creștine erau solicitate să sprijine obiectivele creștine ale „Societății evanghelice”, care erau:

„1. Sănătatea trupească a tuturor oamenilor, bărbați și femei din această Eparhie, prin folosirea igienei, pe care tratatele științifice speciale ne vor arăta cum să păstrăm și să o împăcăm, spre întărirea forțelor noastre fizice;

2. Educarea tuturor straturilor sociale, în felul de a se sprijini reciproc între ele, pe tărâmul economic, pe cel cultural și pe cel religios-educativ și moral, armonizându-le prin această reciprocă sprijinire într-o familie unică, de mame, de tați, de fiice și de fii;

3. Însușirea virtuților creștine, pe care vremurile de civilizație și de progres de azi, nu numai că ni le cer, dar ni le impun spre a ni le preface în fapte, iar faptele în moravuri; și moravurile într-o a doua natură; în felul de a le transmite ereditar urmașilor noștri”⁸.

Grija Episcopului Vartolomeu pentru binele eparhiei s-a concretizat în multe acțiuni filantropice desfășurate prin parohii și societăți de binefacere, între care se număra și Societatea „Renașterea” (1924).

Al Doilea Război Mondial și seceta dintre anii 1946-1947 din regiunea Moldovei au determinat Mitropolia, prin ierarhii și preoții ei, să ia măsuri de ajutorare a familiilor afectate și a orfanilor de război.

Prin două forme de asistență socială, asistența închisă și asistența deschisă, Episcopul Justinian Marina, sprijinit de clerici, monahi și mirenii, a ajutat aproximativ 40.000 de copii orfani și oameni suferinzi⁹.

Odată cu instaurarea regimului comunist în țara noastră, activitatea social-filantropică a Bisericii a fost redusă la minimum. În timpul acesta de restriște, în ciuda tuturor opreliștilor, Patriarhul Justinian a reușit să creeze mijloace și resurse pentru activitățile sociale ale Bisericii, cuprinse în sintagma biblică „Apostolat Social”. Pe tot parcursul perioadei de prigoană și îngrădiri sociale, în unele parohii și mănăstiri au existat totuși activități filantropice organizate de preoți și de stareți.

Începând din anul 1990, Biserica Ortodoxă Română și-a reluat misiunea socială pe lângă activitatea liturgică, în conformitate cu prevederile Statutului pentru organizarea și funcționarea sa (Articolul 53,

⁸ †Vartolomeu Stănescu, Episcopul Râmnicului, *op. cit.*, pp. 22-23.

⁹ Arhim. lect. dr. Emilian Nica, *op. cit.*, p. 316.

aliniatul 1; Articolele 69, 70, 72, 94 litera d; Articolele 100 și 170), iar prin Hotărârea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, din data de 27 Mai 1997, s-au pus bazele rețelei de existență socială din cadrul unităților bisericești: patriarhie, eparhii, protopopiate și parohii.

La nivelul anului 2014, Patriarhia Română a desfășurat o bogată activitate social-filantropică în cadrul a 785 de instituții și servicii sociale.

În eparhiile, protopopiatele și parohiile Bisericii noastre funcționează mai multe așezăminte social-filantropice după cum urmează: „158 cantine sociale și brutării; 51 instituții ce oferă servicii medicale și farmacii; 85 centre de zi pentru copii; 14 centre de zi pentru vârstnici; 44 centre rezidențiale vârstnici; 29 centre comunitare; 35 centre de tip familial; 38 grădinițe sociale și *after-school*; 14 locuințe protejate; 94 centre de informare, de consiliere și centre de resurse; 1 instituție de învățământ pentru adulți; 21 centre de urgență (pentru persoane fără adăpost, pentru victime ale violenței domestice, pentru victime ale traficului de persoane); 21 campusuri de tabără; 63 centre educaționale; 117 instituții cu specific diferit. În cuprinsul eparhiilor, la nivelul structurilor eparhiale se află în derulare un număr de 576 proiecte și programe sociale, din care: 36 cu finanțare externă; 53 cu finanțare publică; 403 finanțate din fonduri proprii; 57 cu finanțare mixtă”¹⁰.

Pentru beneficiarii serviciilor social-filantropice au lucrat preoți, asistenți, voluntari, care, pe de o parte, au fost remunerați, iar, pe de alta, au înțeles necesitățile unităților organizate în acest sens, precum și dăruirea jertfelnică, milostivă în slujba celor aflați în dificultăți.

Conform statisticilor și a ceea ce vedem în jurul nostru, în România ultimilor douăzeci și cinci de ani s-au înmulțit oamenii bolnavi, săraci și singuri. Pe fondul numărului mic de spitale, azile, centre sociale etc., și de multe ori dotate necorespunzător, Biserica prin slujitorii și resursele ei materiale se preocupă intens de asistența celor aflați în suferință.

Înainte de toate, să nu uităm că „Biserica are două brațe care actualizează iconomia mântuirii: cel pastoral-euharistic și pe cel misionar extern. Pentru zidirea și întărirea Bisericii, ambele sunt

¹⁰ Ziarul *Lumina*, Ediție națională, nr. 27 (3024), anul XV, miercuri, 4 februarie 2015, p. 5.

importante. Euharistia pentru hrana poporului, vestirea Evangheliei pentru convertirea popoarelor”¹¹.

Toate activitățile social-filantropice, culturale și educaționale trebuie raportate de preot, în parohie, la Evanghelie și Sfânta Liturghie. În lucrarea preotului și enoriașilor, ajutorul le vine de la Domnul, „Cel ce a făcut cerul și pământul”, de aceea ei nădăjduiesc în puterea Mântuitorului Iisus Hristos, care vine prin rugăciune, Sfânta Liturghie și Sfintele Taine.

Filantropia creștină, solidaritatea socială și dăruirea întru dragoste creștină poartă în Biserică denumirea de „Liturghie după Liturghie”.

Ascultând „Predica de pe Munte” rostită de Mântuitorul Iisus Hristos, înțelegem că nu putem fi fericiți fără El. Fericirea noastră are ca izvor slujirea aproapelui și a lui Dumnezeu. Suntem fericiți când dăruim, când aducem revigorare vieții acolo unde pâlpâie întinericul morții, atunci când aducem mângâiere unde este suferință, când oferim dragoste unde este ură, boală, singurătate și răutate, având conștiința că atitudinea creștină binecuvântată de harul divin transfigurează viețile oamenilor suferinzi.

Înțelegerea virtuților creștine și punerea lor în practică trebuie să fie preocuparea preotului în parohia de astăzi, când de multe ori egoismul și interesul personal primează în formalizarea umană și dorința de a avea imagine pozitivă și putere în societate afectează acțiunile filantropice în profunzimea lor umană.

Nu trebuie să ascundem faptul că „lumea modernă, în goana ei după fericirea pământească a prefăcut lupta vieții într-o luptă după putere. În această luptă, puterea, concretizată în ban (căci banul nu e nimic altceva decât semnul unei anumite puteri de a face ce vrei, într-o lume în care tot ce vrei se poate cumpăra) – puterea concretizată în ban devenise anarhică și, printr-o răsturnare obținută-n viața socială, își pierduse funcția de mijloc și devenise o valoare în sine”¹².

Într-o țară sărăcită, din care mulți români au plecat în străinătate și familia este grav afectată, fericirea umană creștină pare o

¹¹ Pr. Mihai Himcinschi, *Biserica în societate. Aspecte misionare ale Bisericii în societatea actuală*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2006, p. 80.

¹² Mircea Vulcănescu, *Creștinul în lumea modernă*, în vol. „Gândirea Socială a Bisericii, fundamente, documente, analize, perspective”, volum realizat și prezentat de Ioan I. Ică Jr. și Germano Marani, Editura Deisis, Sibiu, 2002, p. 88.

utopie, pentru că mentalitatea și valorile creștin-sociale au fost schimbate. Privind în jurul nostru, observăm schimbarea societății românești și pervertirea voinței umane în capacitatea ei de a se raporta la lume și la Dumnezeu. „Din momentul în care *posesia* bunurilor pământești devine idolul omului modern și *puterea* mijlocul de a obține această posesie, cu cât indivizii sporesc în putere și cu cât obiectul de posedat se mărginește, cu atât intensitatea antagonismului dintre om și om, dintre grup și grup, se adâncește”¹³.

Îndumnezeirea omului modern, în duhul și percepția Sfinților Părinți este greu, dar nu imposibil de realizat în parohie. Mulți oameni postesc și se roagă, săvârșind fapte de milostenie și având o viață creștină frumoasă.

Însă realiști fiind, situația omului zugrăvită de Mircea Vulcănescu în perioada interbelică se regăsește și astăzi în societatea românească, în parohia urbană sau rurală: „Tabla valorilor morale ale omului modern, care a pierdut viziunea *altei* vieți căreia-i era menit, e însă răsturnarea totală a făgăduielii de bucurie-n suferință și de răsplată în Slavă, pe care *Predica de pe munte* le aducea acum două mii de ani: sărăciei, blândeții, inimii curate, duhului împăciuitor, milostivirii, setei de dreptate și prigoanei suferite pentru ea.

Fericiți cei *îndestulați* – răspunde veacul acesta lui Hristos, că acelora e Împărăția acestei lumi și alta nu e.

Fericiți cei *tari*, că aceia vor stăpâni pământul.

Fericiți cei *cumpliți și neîndurători*, că aceia nu se vor teme de nimeni.

Fericiți cei ce *râd și se bucură*, că aceia de nimic nu au nevoie.

Fericiți cei *îndrăzneți*, că aceia vor avea parte de praznic.

Fericiți *semănătorii de vânt*, că aceia se vor chema fiii furtunii.

Fericiți cei *iscușiți*, că aceia vor afla taina multor lucruri.

Fericiți veți fi, când vă vor slăvi și vă vor tămâia, mințind pentru voi, că v-ați aflat plata acum, pe pământ, și mâine de voi cine o să-și mai aducă aminte!

Bogăția, ideal suprem al omului ahtiat să smulgă vieții, cât mai multă și cât mai intensă bucurie pământească, în scurtul lor răgaz îngăduit omului pentru asta.

Puterea, care e mijlocul de a dobândi bogăția.

¹³ *Ibidem*, p. 86.

Iscusița, gâlceava, bănuiala, ne-ndurarea, lauda de sine care sunt sculele cu care dobândești puterea și cu care o ții atunci când ai dobândit-o *alcătuiesc valorile esențiale ale codului moral modern*, chiar atunci când ipocrizia le drapează-n altele, aparent potrivnice.

Ele *izvorăsc direct din mentalitatea demiurgică* pe care am înfățișat-o și sunt *roadele spirituale* ale prăbușirii lăuntrice *ale unui om care a pierdut* odată cu *sentimentul transcendenței* și adevărata lui idee despre sine, aceea că era chemat la viață pentru alte minuni decât aceea de a se robi căutării hranelor pământului¹⁴.

Anii de libertate în exprimare și lucrare au fost folosiți de eparhii și de clerul parohial în reactivarea și înființarea de servicii social-filantropice, atât de necesare într-o societate românească din ce în ce mai afectată de sărăcie, șomaj, boli, probleme familiale ș.a.

Am arătat mai sus numărul activităților întreprinse de Patriarhia Română până la nivelul anului 2014. Chiar dacă Statul român s-a aplecat asupra operei sociale, observăm că a fost și este nevoie de diaconia Bisericii prin unitățile administrative, care să ofere sprijin consistent celor aflați în dificultăți. Preocupările și misiunea parohiei nu pot rămâne indiferente la problemele umane existente, așa după cum Hristos Domnul ne oferă drept model pilda „Samarineanului milostiv” (Luca 10, 25-37).

„Clericul care săvârșește zilnic dumnezeiasca Liturghie pentru pacea parohiei lui și a întregii lumi oferă o diaconie socială mai importantă, firește dacă oferta lui nu se limitează la cult, din moment ce Dumnezeu îi dă posibilitatea să facă ceva mai mult, să extindă adică liturghia lui în afara zidurilor bisericii”¹⁵.

Desigur că preotul „nu poate să schimbe lumea, dar are harul lui Dumnezeu de a transfigura în Hristos micul spațiu în care poate să schimbe o mică parte a lumii. Poate în ultimă analiză să-L ofere lumii pe Acela Care poate să transfigureze lumea din moment ce «a biruit lumea» (Ioan 16, 23)”¹⁶.

Mai greu este când preotul nu locuiește în parohie și face naveta, atunci nu mai are forța necesară de a mobiliza enoriașii în diferite activități.

În alte condiții, fiii duhovnicești din parohie îl pot sprijini pe preot în organizarea asistenței social-filantropice după exemplul

¹⁴ *Ibidem*, p. 84.

¹⁵ Pr. prof. dr. Gheorghios D. Metallinos, *Parobia. Hristos în mijlocul nostru*, trad. de Pr. prof. Ioan I. Ică, Editura Deisis, Sibiu, 2004, p. 97.

¹⁶ *Ibidem*.

personal al Mântuitorului Iisus Hristos: „Că v-am dat vouă pildă, ca, precum v-am făcut Eu vouă, să faceți și voi” (Ioan 13,15), când a spălat picioarele ucenicilor Săi.

Multe lacrimi curg pe obrajii creștinilor aflați în suferință, iar preotul este chemat să „șteargă” aceste lacrimi și să aducă lumina și speranța comuniunii de dragoste concretizată prin faptele milosteniei. Omul contemporan se confruntă cu o mulțime de probleme în familie și societate. Preotul este dator să le cunoască și să le rezolve în măsura posibilităților, deoarece ele fac parte din misiunea lui social-filantropică.

Implicarea enoriașilor în opera socială este de mare folos. Atât consiliul parohial, cât și comitetul parohial pot contribui la misiunea parohiei devenind „măinile iubirii lui Dumnezeu”.

Mântuitorul Iisus Hristos a vindecat mulțimi de oameni, dar i-a și învățat pe oameni să aibă grijă pentru a nu se îmbolnăvi și suferi, ne-a învățat cum să prevenim boala și urmările ei. Biserica a transmis aceste învățături, iar preotul de astăzi are obligația să desfășoare activități de prevenire a bolilor în mijlocul enoriașilor. Mai greu este a trata decât a preveni. De aceea este necesar să investim mai mult în programele de educație și instruire, pentru a diminua din mulțimea cazurilor umane ce ajung în stări grave de imoralitate, boală și suferință.

Cea mai dificilă lucrare este pentru preot și instituțiile sociale să corecteze modul de viață necreștin, inuman și imoral. Aici trebuie reunite forțele comune ale enoriașilor și instituțiilor abilitate pentru a lucra eficient și cu speranța rodirii investiției resurselor umane, spirituale și materiale.

„Pentru Biserică, problema sănătății persoanei și a poporului nu este exterioară și pur socială, fiindcă are o legătură directă cu misiunea ei într-o lume răvășită de păcat și de neputințe. Biserica este chemată să conlucreze, alături de structurile de Stat și cercurile interesate ale societății, la elaborarea unei concepții despre sănătatea națională, în care fiecare om să-și poată realiza dreptul său la sănătate spirituală, fizică și psihică și la bunăstarea socială în condițiile maximei speranțe la viață”¹⁷.

¹⁷ *Fundamentele concepției sociale a Bisericii Ortodoxe Ruse*, Sinodul Episcopal – Jubiliar al Bisericii Ortodoxe Ruse, Moscova, Rusia, 13-16 August 2000, în *Gândirea Socială a Bisericii*, traducere de Ioan I. Ică, Editura Deisis, Sibiu, 2002, p. 238.

Nu trebuie să existe o competiție între instituțiile care desfășoară activități social-filantropice, ci o conlucrare și o întrajutorare.

Fie că vorbim de parohiile rurale, urbane sau din diaspora românească, preotul știe că opera socială din parohie este destinată tuturor oamenilor, fie că sunt creștini sau nu, pentru că Hristos Domnul a vindecat și a ajutat și persoane de altă credință și etnie și nu numai pe cei din poporul lui Israel (cf. Luca 7, 2-10; Luca 10, 25-37; Ioan 4, 39-42).

În țară suntem majoritari confesional în aceeași parohie și întrajutorarea este o problemă internă ce-și are dificultățile ei, însă diaspora românească este minoritară în țările cu alte confesiuni creștine și religii majoritare, încât opera social-filantropică poate deveni o preocupare sau o lipsă de atenție a acestora.

Desigur că sunt diferențe de mentalitate formate în timp: la noi, din cauza experienței negative din perioada comunistă, iar în Occidentul catolic și protestant, tradiția opereii social-filantropice s-a dezvoltat în detrimentul slujirii liturgice. Încât, ambele societăți se confruntă acum cu diferite modalități de înțelegere, percepere și aplicare a activităților sociale în Biserică. Și integrarea socială a persoanelor cu handicap și singure rămâne o mare problemă de rezolvat în spațiul românesc.

În contextul desfășurării slujirii liturgice și a opereii filantropice în eparhii și parohii, episcopul și preotul trebuie să țină seama de „trei mari provocări ale tuturor religiilor, în special creștinismul”, pe care le expune părintele profesor Mihai Himcinschi:

„1. Secularizarea plasează ființele umane în centrul creației și le face scopul ultim al acestei lumi și al istoriei. Biserica respinge această ideologie antropocentrică. Pentru Biserică, existența vine de la Dumnezeu și este responsabilă la Dumnezeu. Umanitatea nu este stăpâna creației, este doar administratoarea ei, vrea conducerea lumii printr-o bazare de sine; nu trebuie să se piardă din vedere simțul finitului și dependenței de o ultimă realitate;

2. Secularizarea tinde să creeze o societate fără religie, un oraș secularizat, unde nu este nevoie de o realitate transcendentă. O astfel de societate va suporta soarta puterilor și valorilor care accentuează doar siguranța societății, libertatea și progresul. Biserica provoacă puternic acest concept al lumii fără Dumnezeu. Misiunea Bisericii este să aducă umanitatea păcătoasă la o nouă viață în

Iisus Hristos. Chemarea misionară a Bisericii este de a transforma societatea. Biserica nu poate, în nici un fel, să compromită misiunea Sa, dată de Dumnezeu.

3. Secularizarea interpretează istoria ca pe o realitate orizontală și ca o zonă a activității omenești. Această interpretare este de neacceptat în Biserică. Ea distruge înțelegerea teologică a istoriei ca un contact al revelației lui Dumnezeu și al salvării, și locul de întâlnire a umanității cu Dumnezeu.

Secularizarea a avut un mare și sporit efect asupra vieții societăților contemporane¹⁸.

În concluzie, Teologia socială nu exclude Teologia liturgică și invers. Înființarea specializării Teologie Asistență-Socială în cadrul Facultăților de Teologie Ortodoxă a constituit o inițiativă bună, însă nu totdeauna cu rezultatele așteptate. În cadrul protopopiatelor nu prea se găsesc asistenți sociali, absolvenții specializării amintite reușind să fie absorbiți doar de unitățile de specialitate, astfel încât slujirea social-filantropică a rămas în grija preotului, ajutat de bunii creștini.

Legăturile dintre oameni sunt afectate de păcat și lipsa dragostei, legăturile dintre oameni și natura înconjurătoare sunt deteriorate de „civilizația lumii contemporane”. Problemele ecologice trebuie să preocupe permanent clerul, deoarece mediul în care trăim este afectat de comportamentul și acțiunile lipsite de grija pentru protecția mediului înconjurător. Gropile de gunoi din sate și orașe, distrugerea pădurilor, poluarea mediului cu deșeuri industriale, afectarea solurilor cu o agricultură chimicalizată și altele au distrus profund universul de viață în care trăim și muncim. Preoții pot conștientiza și atenționa prin măsuri pastorale-misionare personale responsabile cu privire la acțiunile dăunătoare mediului înconjurător.

Trebuie să protejăm creația lui Dumnezeu și pe oameni, care sunt chemați să sfințească și să transfigureze lumea și nu să o distrugă și să o denatureze.

De la Sfânta Liturghie și Taina Sfântului Maslu, până la „igienizarea” ființei umane și a mediului înconjurător, preotul sprijinit de enoriași este dator să cultive și să practice taina slujirii aproapei și a lumii cu credință în Dumnezeu.

¹⁸ Pr. lect. dr. Mihai Himcinschi, *op. cit.*, pp. 118-119.

În parohie, pastorația prin opera filantropică cuprinde diferite straturi sociale și comportamente umane: pastorația oamenilor bolnavi și săraci; pastorația oamenilor alcoolici, drogați; pastorația familiilor dezbinat; pastorația celor care trăiesc în concubinaj ș.a.

2. Activități misionar-educative în parohie

Omul a primit încă din paradis o educație religioasă, dar și științifică de la Dumnezeu¹⁹ (cf. Facere 1, 2).

Educația începe în familie și se continuă în Biserică, școală și societate. Factorii cei mai importanți în educația copilului sunt părinții, care la rândul lor au primit o educație bună sau precară. Un rol major în educația copiilor și a tinerilor îl are Biserica, prin clerul și mijloacele instituției divino-umane. Lipsa catehezei și a educației religioase din parohii și școli din timpul comunismului se resimte în societatea românească.

Catehizarea nașilor și a părinților la Taina Sfântului Botez, a mirilor, nașilor și părinților la Taina Sfintei Căsătorii ar aduce mari împliniri duhovnicești și servicii familiei creștine doritoare de cunoaștere a Sfintei Scripturi și pentru o practică sănătoasă a Tradiției Bisericii.

„Mergând învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh (...)” (Matei 28, 19), i-a îndemnat Mântuitorul Iisus Hristos pe ucenicii Săi. De atunci și până astăzi, Biserica nu a încetat a propovădui Evanghelia și a-i învăța pe oameni „Adevărul, Calea și Viața” (Ioan 4, 13), pentru dobândirea Împărăției lui Dumnezeu.

„Biserica este chemată și se străduiește să conlucreze cu școala (și familia, *n.n.*) în misiunea ei educativă, pentru că de profilul spiritual și moral al unei persoane depinde mântuirea ei veșnică, ca și viitorul națiunilor particulare și al întregului neam omenesc”²⁰.

Lipsa educației complete și sănătoase și sărăcirea duhovnicească a clericului și a parohiei pot afecta pe termen lung atât comunitatea locală, cât și societatea în ansamblu.

Dacă admitem și nu uităm adevărul istoric, și anume că Biserica a organizat primele școli creștine, că lângă locașul de cult și

¹⁹ Vezi Țemilian Lovișteanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Râmnicului, *Biserica în școală și societate*, în Revista „Clipa”, anul VII (2015), nr. 42, p. 10.

²⁰ *Fundamentele concepției sociale a Bisericii Ortodoxe Ruse...*, p. 258.

în mănăstiri au funcționat primele școli la noi, atunci păstrând tradiția și asumându-ne responsabilitatea transmiterii învățaturii biblice și a educației creștine, putem continua cu folos lucrarea de formare educațională a fiecărei generații.

Preotul învățător și catehet, împreună cu familia și școala, poate transforma parohia într-o comunitate cu viață creștină autentică, cu enoriași educați și pregătiți pentru lucrarea dificilă din „via Domnului”.

Prezența Bisericii în spațiul public prin cler poate constitui o modalitate de educație creștin-religioasă care derivă din eveniment, din cuvântul de învățătură și din comportamentul clerului. Prezența preotului la diverse manifestări din parohie îi poate inspira în comportament și fapte pe enoriași. Deschiderea spre oameni și dialogul cu ei pot crea oportunități în oferirea de sfaturi și învățături spre o mai bună cunoaștere a Bisericii, a lui Dumnezeu, a omului, a lumii și o înțelegere a valorilor netrecătoare ale vieții.

Diversitatea umană, pregătirea personală și sensibilitatea individuală sunt ferestre deschise sau uși închise în câmpul activităților educațional-religioase săvârșite de preot, care trebuie să bată la fiecare ușă spre a deschide labirintul vieții, în dorința de a semăna cuvântul ziditor și a aprinde și întreține lumina cunoașterii și a credinței (*cf.* Ioan 5, 14, „Voi sunteți lumina lumii...”).

Libertatea, darul lui Dumnezeu pentru om, se manifestă astfel, în funcție de capacitatea de deschidere a persoanei umane spre Creator. Adeseori însă libertatea creează un relativism religios și pluralism fragmentar în drumul spre credință și viață normală.

„Bilanțul activității misionare a Bisericii la începutul mileniului al III-lea, scrie părintele profesor Mihai Himcinschi, pune în evidență două stări de fapt: una face dovada că misiunea în numele Bisericii lui Iisus Hristos, în ultimele două secole, a schimbat fața lumii și a creat un umanism creștin înrădăcinat nu numai în viața indivizilor, ci și în structurile popoarelor din întreaga lume. Ea a adus la viață nenumărate ființe umane, a eliberat captivi și a redat umanității demnitatea cu care Dumnezeu a încununat-o de la creație (...).

A doua constatare este îngrijorătoare. În țările cunoscute ca fiind creștine, încă de la începutul istoriei lor, unde viața societății numită postmodernă ține din ce în ce mai mult de o nouă paradigmă a existenței, marea majoritate a bărbaților și femeilor moderne nu mai doresc sensul mesajului lui Iisus Hristos, mesaj care le parvine prin

intermediul Bisericii din care fac parte nominal. Modul lor de viață a fost brusc schimbat, exigențele vieții cotidiene nu mai au de-a face în nici un fel cu ceea ce învăța Mântuitorul și cu ceea ce propovăduiește Biserica.

Aceasta este realitatea din întreaga Europă și mai ales în marile metropole din Occident, în care viața este regizată de alte valori decât cele transmise prin Evanghelie²¹.

Aceeași tendință există și în societatea românească, mai ales în parohiile urbane, unde viața unor oameni are alte principii și „valori” incompatibile cu cele creștine.

Dacă în parohia rurală s-ar crede că preotul este avantajat în organizarea de activități educaționale, catehetice, datorită numărului mic de enoriași, copii și tineri, totuși lucrurile nu sunt așa ușoare, pentru că satele românești sunt aproape pustii în cea mai mare parte, cu copii și tineri foarte puțini, existând și localități unde școlile s-au închis din lipsă de elevi. Însă și cei care au mai rămas trebuie să beneficieze de educație, cateheză, activități din care să învețe și să le pună în practica vieții de zi cu zi.

În parohiile urbane, preotul are avantaje și dezavantaje. Avantajul constă în faptul că are cu cine organiza acțiuni religioase, educative și culturale și dezavantajele se referă la imposibilitatea cuprinderii întregii parohii, la riscul nelucrării profunde, al lipsei de interes și al diversității enoriașilor.

Având în vedere activitatea pastoral-misionară a preotului în oraș, părintele Arhimandrit Teofil Tia surprinde „șansele și limitele impuse omului, ilustrând două dintre comportamentele caracteristice ale fizionomiei sociale a orașului contemporan: anonimatul și mobilitatea. Interpretând această situație, mulți consideră că existența omului urban a fost golită și sărăcită prin crudul anonim și prin continua mobilitate a vieții din marele oraș. Omul urban a fost descris – de detractorii săi – ca fiind fără chip și fără personalitate, permanent într-o goană înainte și înapoi, fără a avea timp să cultive relații profunde și valori durabile. Aceste două epitete au însă și aspecte pozitive: atât anonimatul, cât și mobilitatea contribuie la

²¹ Pr. lect. dr. Mihai Himcinschi, *Mistune și dialog. Ontologia misionară a Bisericii din perspectiva dialogului inter-religios*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2003, p. 161.

susținerea vieții umane în marile orașe pentru că sunt moduri indispensabile de existență în mediul urban”²².

Anonimatul din parohiile urbane are părțile lui bune și mai puțin bune de care preotul trebuie să țină seama în raporturile cu enoriașii. Viața urbană are o altă intensitate a legăturilor personale și impersonale, în care dialogul și comunicarea sunt furnizate de tehnica modernă, dar trebuie să presupună totodată și selecția și alegerea prietenilor apropiați²³.

Mobilitatea enoriașilor urbani dintr-un loc în altul sau permanenta călătorie spre locul de muncă diminuează șansele unei comunități cu durabilitate în comuniune și desfășurarea de programe educaționale, culturale etc. „Trebuie să mai observăm că mobilitatea distruge religia tradițională și relativizează autoritatea unei confesiuni. Ea separă lumea de locurile de cult tradiționale și o amestecă cu oameni care au alte divinități sau alte moduri de a se închina aceleiași divinități”²⁴.

Confruntându-se cu aceste aspecte și cu altele, preotul trebuie să dea dovadă de multă maturitate spirituală și socială pentru a coopta familia și școala în dialog și comunicare cu Biserica.

Prin ora de Religie, prin proiectele educaționale ale Patriarhiei Române „Școala altfel”, „Hristos împărtășit copiilor”, programele de cateheză ș.a., preotul are posibilitatea desfășurării unor ample și eficiente lucrări educațional-creștine spre folosul copiilor, tinerilor și, în consecință, al familiilor.

Alături de programele amintite mai sus, mai sunt și altele, precum sistemul *after-school*, tabere de pictură, organizarea de coruri, concursuri pe teme de literatură religioasă, acțiunile prilejuite de marile sărbători (Învierea Domnului, Nașterea Domnului ș.a.), care contribuie, pe de o parte, la educarea și înnobilarea tinerilor, iar, pe de altă parte, la integrarea lor în familia lărgită a parohiei și conștientizarea apartenenței la parohia în care locuiesc.

Astfel, implicarea copiilor și a adulților în aceste activități îi ajută să simtă că sunt parte integrantă a vieții parohiale și că au nevoie de formare creștină, de restaurare prin rugăciune, post, spovedanie și

²² Arhim. Teofil Tia, *Elemente de Pastorală misionară pentru o societate post-ideologică*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2003, p. 236.

²³ *Ibidem*, p. 328.

²⁴ *Ibidem*, p. 334.

împărtășire, și că nu sunt simpli spectatori la un ritual bisericesc golit de profunzime și eficiență harică.

Pe lângă aceste demersuri misionar-educăționale, preotul nu trebuie să uite de cel puțin alte două categorii de „enoriași”. Prima categorie întâlnită și în parohiile rurale și cele urbane este a acelor care frecventează locașul de cult în fiecare duminică și sărbătoare și se consideră „inițiați” în materie de gesturi săvârșite în biserică (aprinsul lumânărilor, oferirea pomelnicului la Sfântul Altar, închinatul la icoane, gesturile legate de momentul împărtășirii cu Sfintele Taine, momentele îngenunchierii și șederii în picioare la rugăciune etc.), încât abordarea celorlalți credincioși devine supărătoare, incomodă, insensibilă și provocatoare până la părăsirea slujbei și a locașului de cult pentru multă vreme. Mulți copii, tineri și chiar creștini cu experiență nu mai participă la slujbele din biserică din cauza prezenței acestor persoane care se comportă neadecvat. Preotul are datoria și competența de a învăța enoriașii cum trebuie să se comporte în biserică și care sunt regulile într-un locaș de cult.

A doua categorie întâlnită, mai ales în parohiile urbane, o formează și „grupurile marginalizate și excluse din motive economice (și comportamentale): șomerii, femeile și tinerii fără pregătire profesională, muncitorii necalificați etc.”²⁵. În aceste condiții, preotului îi revine o misiune extraordinar de dificilă. Pentru a reuși în acțiuni educaționale și eventual culturale, preotul are nevoie de asigurarea suportului material. Nu poți face imediat educație și cateheză cu un om flămând, bolnav, afectat de alcool și droguri. Sunt necesare mai multe etape de lucru cu asemenea categorii de persoane.

Este cutremurătoare situația întâlnită în diferite locuri din orașele țării, ca să nu mai vorbesc despre cele din marile metropole ale lumii, unde „omul a ajuns să se definească prin ceea ce produce, consumă, posedă, nu prin ceea ce este. Revolta adolescenților într-un context economic care-l umilește pe om și-l marginalizează poate lua chiar forme aberante. Violența, sub toate formele (agresiune, viol, tortură, traumatisme, accidente, jaf, catastrofe), a devenit o problemă de societate. Cartierele periferice ale marilor orașe au devenit refugiul celor excluși, fără familie și fără adăpost. Detașați de familie, îndepărtați de biserică, tinerii riscă să se încadreze în organizații

²⁵ *Ibidem*, p. 348.

politice, secte integriste sau asociații militante extremiste. Biserica este obligată să facă ceva pentru integrarea tinerilor acestei generații în societate, pentru formarea lor profesională. Parohia urbană nu poate să facă față singură acestor probleme”²⁶.

Până la formarea lor profesională, preotul este nevoit să educe, să elibereze persoanele afectate de practicile imorale și inumane, pentru a le aduce la normalitate din punct de vedere comportamental.

Singur, preotul nu poate rezolva toate problemele, de aceea el trebuie să concluzioneze cu instituțiile abilitate pentru astfel de servicii, cu persoane care să depună eforturi voluntare în salvarea unor asemenea cazuri.

O altă categorie de creștini are „nevoie de religie în termeni de informație și de cultură filosofică (...), dar nu și în termeni de concepție de viață, lume și istorie”²⁷. Din această categorie fac parte și asociațiile secular-umaniste, care de curând au cerut ca ora de Religie să nu fie obligatorie, iar programa să conțină doar elemente de istoria religiilor etc. În numele drepturilor omului, al libertății religioase și al conștiinței personale, aceștia vor să excludă activitatea Bisericii Ortodoxe și a cultelor religioase din instituțiile publice. Iisus Hristos, „Calea, Adevărul și Viața” (Ioan 14, 6), nu poate fi pentru ei revelația divină care-l ajută pe omul creștin să fie viu și să facă fapte bune. De aceea, slujirea preotului în domeniul activităților educaționale, de „proclamare a Cuvântului, nu poate fi separată nicio dată de grija față de comunitate”²⁸.

Clericii să nu se teamă de starea enoriașilor, ci să se încreadă în puterea harului Duhului Sfânt, în ajutorul primit de la Hristos Domnul, Care a spus: „... fără Mine nu puteți face nimic” (Ioan 15, 5), să se gândească la faptul că, „Scriptura ne spune cu claritate că Cuvântul are puterea de a crea, de a produce ordine în creație și de a restaura. Atunci când vorbește Dumnezeu-Cuvântul (la creație sau Întrupare), lucrurile se schimbă, oamenii se schimbă, ceva se întâmplă”²⁹.

²⁶ *Ibidem*.

²⁷ *Ibidem*, p. 349.

²⁸ Pr. dr. Joseph J. Allen, *Slujirea Bisericii. Chip al grijii pastorale*, traducere și cuvânt înainte de ȚDr. Irineu Pop-Bistrițeanul, Episcop-Vicar, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2010, p. 168.

²⁹ *Ibidem*, p. 170.

Cuvântul lui Dumnezeu rostit de preot transformă inimile copiilor, ale persoanelor defavorizate, ale tuturor celor care se deschid și devin receptivi la adevăr, dragoste și viață. Nu poți să aduci „speranță și fericire” dacă omul nu are libertatea conștiinței eliberate de dictatura păcatului și a patimilor, și dacă se consideră „om fără Dumnezeu”.

Dacă privim în trecut la romanele lui Dostoievski, vedem că „Raskolnikov, Kirilov sau Ivan Karamazov sunt doar trei dintre ipostazele omului atins de maladia «libertății totale» și a «voinței de putere», om care își trădează propria definiție ontologică și propria sa vocație (...). În *Demonii*, Dostoievski pune această problemă majoră a conștiinței omului modern într-o manieră bulversantă. «Dacă nu există Dumnezeu, atunci eu sunt Dumnezeu!», afirmă la un moment dat Kirilov. Căci prin dispariția Divinității, raționează el, «întreaga voință a devenit a mea»³⁰.

Aceeași mentalitate o găsim la unele persoane „amețite” de funcții și putere lumească, dar și la persoanele afectate de droguri și alcool de la „periferia” marilor orașe, unde preotul are acces mai greu.

Se spune că „totul este permis”, după cum, „în poemul său, Ivan teoretizează tabloul idilic al fericirii fără Dumnezeu, utopie căreia iluminismul i s-a abandonat cu pasiune, iar nazismul și comunismul au încercat să o pună în practică, cu prețul atâtor milioane de vieți omenești”³¹.

În ultimii douăzeci și cinci de ani, viața parohială s-a schimbat foarte mult, încât se impun noi exigențe pastorale, atât în mediul rural, dar mai ales în cel urban. Preotul este dator să aibă în vedere ca „locașul de cult să devină spațiu de comuniune, iar parohia un loc social de educație și de ospitalitate”³².

Clerul trebuie să identifice mijloacele prin care „Liturghia euharistică a parohiei să fie multiplicată și extinsă sub diverse «Liturghii» și «diaconii» dincolo de locașul bisericii și de limitele parohiei”³³.

Pentru realizarea activităților misionare, educaționale și social-filantropice despre care am amintit, preotul poate să „integreze

³⁰ Pr. Ioan Bizău, *Viața în Hristos și maladia secularizării*, Editura Patmos, Cluj-Napoca, 2002, p. 133.

³¹ *Ibidem*, p. 138.

³² Arhim. Teofil Tia, *op. cit.*, p. 353.

³³ *Ibidem*, p. 354.

parohia într-o rețea de instituții, asociații, comunități care sunt preocupate de acțiuni compatibile cu cea parohială³⁴. Credibilitatea și jertfelnicia preotului determină posibilitatea rezultatelor pozitive în acțiunile amintite mai sus.

În 2015, „Anul misiunii parohiei și mănăstirii”, accentuăm încă o dată importanța conlucrării dintre parohie și mănăstire pentru îndrumarea duhovnicească, educația religioasă, primenirea sufletească a enoriașilor, fie ei copii sau adulți. „Fără înnoire morală și spirituală va fi imposibil să se reconstruiască celelalte domenii ale societății: economic, social, politic”³⁵.

Și în aceste vremuri, diferite, cuvintele Sfinților Apostoli rostite atunci când erau prizonieri în Ierusalim ne sunt de mare folos: „Trebuie să ascultăm pe Dumnezeu mai mult decât pe oameni” (Fapte 5, 29).

Există multă confuzie provocată pentru a stăpâni și a manipula, dar cuvintele Domnului Iisus Hristos ne povățuiesc în viață astfel: „Dacă-Mi slujește cineva, să-Mi urmeze, și unde sunt Eu, acolo va fi și slujitorul Meu. Dacă-Mi slujește cineva, Tatăl Meu îl va cinsti” (Ioan 12, 26).

Pentru educarea unui popor, „conlucrarea dintre Biserică și mass-media presupune responsabilitate reciprocă. Informația oferită unui jurnalist pentru a fi comunicată publicului trebuie să fie credibilă (...). În același timp, s-au constatat și conflicte mai profunde și principale între Biserică și mijloacele de informare în masă seculare. Acest lucru se întâmplă în cazurile în care numele lui Dumnezeu este blasfemiât, se comit sacrilegii sau când informațiile despre viața bisericească sunt deformată sistematic și conștient, iar Biserica și slujitorii ei sunt defăimați în mod deliberat”³⁶.

La nivelul parohiei, preotul este întrebat de enoriași despre adevărul informațiilor apărute în mass-media cu privire la Biserică. Informațiile pot influența în mod negativ comportamentul creștinilor față de Biserică și slujitorii ei, de aceea este necesară de multe ori o clasificare și o clarificare a ceea ce se spune în public și o raportare a fiecărui enoriaș la valorile fundamentale ale Bisericii Mântuitorului Iisus Hristos.

³⁴ *Ibidem*, p. 355.

³⁵ *Ibidem*, p. 359.

³⁶ *Fundamentele concepției sociale a Bisericii Ortodoxe Ruse...*, pp. 259-260.

Sfântul Ioan ne îndeamnă: „Nu iubiți lumea, nici cele ce sunt în lume. Dacă cineva iubește lumea, iubirea Tatălui nu este întru el” (I Ioan 2, 15), adică să nu iubim păcatul, materialitatea lumii, deoarece creația este darul lui Dumnezeu pentru om. Sfântul Ioan Gură de Aur ne arată tendințele omului spre lumea în care viețuiește: „Toți merg pe calea cea largă, toți se dau în vânt după lucrurile din lumea aceasta, și nicicând nu se gândesc la cele viitoare; toți se zoresc neconținut să guste din plăcerile trupești și lasă sufletele să se topească de foame; primesc în fiecare zi nenumărate răni, și nicicând nu simt relele în care trăiesc. Când le e bolnav trupul, se duc la cei care-i pot vindeca, îi cheamă acasă, le plătesc cât pot mai mult, arată multă răbdare, îndură un tratament dureros ca să li se facă trupul sănătos; dar când le e bolnav sufletul, îl lasă în paragină cu totul și nu se străduiesc să-i redea sănătatea care merită să fie iubită întru totul; și doar știm bine că trupul este muritor și trecător și se aseamănă cu florile de primăvară; ca și ele, trupul se vestejește, se stinge și se dă stricăciunii. Știm la fel de bine apoi că sufletul e cinstit cu nemurirea, că e făcut după chipul lui Dumnezeu și i s-a încredințat cârma trupului”³⁷.

În cei douăzeci și cinci de ani de libertate în țara noastră, Biserica a lucrat consistent la recuperarea valorilor creștine și promovarea lor, de la viața sacramental-liturgică, până la asistența religioasă din instituțiile publice. Rezultatele slujirii sunt vizibile, cu toate că se duce o permanentă luptă la nivelul comportamentului uman, la aplecarea spre rău și promovarea nonvalorilor.

Statisticile cu privire la viața religioasă din România efectuate în anul 2005 descoperă cât de mult mai avem de lucru în parohie și eparhie³⁸.

„Diferitele ideologii ale epocii noastre influențează și modelează în continuu societatea și pe omul ei, religiile, politicile, societățile, politicienii care extind confuzia spirituală și îngreunează lucrarea Bisericii. Pentru că în acest întuneric complicat nu rămâne loc pentru lumina Evangheliei”³⁹.

În numele Mântuitorului Iisus Hristos, prin slujirea preotului, biserica parohială este chemată să aducă lumină, dragoste și speranță pentru a da sens vieții pământești.

³⁷ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilii la Săracul Lazăr. Despre soartă și providență. Despre rugăciune. Despre viețuire după Dumnezeu*, traducere din limba greacă și note de Pr. prof. Dumitru Fecioru, EIBMBOR, București, 2005, pp. 261-262.

³⁸ Vezi Mălina Voicu, *România religioasă*, Editura Institutul European, Iași, 2007.

³⁹ Protoprezbiter Prof. Dr. Gheorghios D. Metallinos, *op. cit.*, p. 61.